

VERSLAG

VAN DE DIALECTEN-COMMISSIE DER
KONINKLIJKE NEDERL. AKADEMIE VAN
WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM

OVER 1948

VERSLAG

VAN DE DIALECTEN-COMMISSIE OVER 1948

In de vergadering van 10 Mei 1948 heeft de heer Kloeke het voorzitterschap der commissie neergelegd, aangezien hij zich niet kon verenigen met de nieuwe situatie, ontstaan door de oprichting van de Centrale Commissie. In zijn plaats wees de vergadering de heer Van Haeringen tot voorzitter aan. Overigens ontstonden geen wijzigingen in de samenstelling der commissie.

Op het eind van het jaar heeft de commissie haar zestiende vragenlijst uitgezonden, die in hoofdzaak landbouw- en boerderijvragen behelst. De in de vorige jaarverslagen vermelde actie voor uitbreiding van het aantal medewerkers is ook dit jaar krachtig voortgezet. Velen vielen af door overlijden of hoge leeftijd, velen ook door verhuizing als gevolg van pensionering, en het is niet altijd even gemakkelijk, om opvolgers voor hen te vinden. Ongetwijfeld zijn er nog tal van personen, die bekwaam en bereid zouden zijn, de lijsten in te vullen, maar de moeilijkheid is, deze personen op te sporen. Een oplossing voor dit probleem is tot dusver nog niet gevonden.

Op 31 December 1948 waren in totaal 23.709 ingevulde lijsten op het bureau aanwezig, en wel als volgt verdeeld: van lijst 1: 2294 exx., van lijst 2: 2278 exx., van lijst 3: 2388 exx., van de gemeenschappelijke vragenlijst: 1897 exx., van lijst 4: 1579 exx., van lijst 5: 1761 exx., van lijst 6: 1451 exx., van lijst 7: 1329 exx., van lijst 8: 1305 exx., van lijst 9: 1105 exx., van lijst 10: 1387 exx., van lijst 11: 1097 exx., van lijst 12: 770 exx., van lijst 13: 1031 exx., van lijst 14: 1018 exx., van lijst 15: 1019 exx.

Zoals verwacht mocht worden is de vierde aflevering van de atlas in dit jaar van de pers gekomen. Deze bevat de volgende kaarten: 1 Kies, 2 Slaap, 3 Rug, 4 Knieholtte, 5 Enkel, 6 Hiel, 7 Wreef, 8 Kuit (buik-huid), 9—10 Schaap, 11 Haring, 12 Navel,

13 Staart, 14 Paars, 15 Dwars. Alle vijftien zijn op het bureau der commissie getekend (de nos. 1, 2, 3, 6, 7, 12, 13 en 14 door P. J. Meertens, de nos. 4, 5, 8, 9, 10, 11 en 15 door Johanna Daan). Ook aan deze aflevering heeft de Topografische Dienst weer alle zorg besteed, zodat de kaarten wat de technische uitvoering betreft de vergelijking kunnen doorstaan met alle eerder verschenen dialectkaarten. Aan de vijfde aflevering wordt om de in het vorige jaarverslag vermelde reden nog altijd slechts in vertraagd tempo doorgewerkt.

Alhoewel het de commissie niet gelukt is, hetzij van Regeringswege, hetzij langs andere weg subsidie te krijgen voor het Noord- en Zuidnederlands dialecttijdschrift „Taal en Tongval”, kon dank zij de door de Belgische Regering verleende steun toch tot de oprichting worden overgegaan. De in het vorige verslag uitgesproken verwachting, dat de eerste aflevering in het voorjaar van 1948 zou verschijnen, bleek echter te rooskleurig; eerst in Januari 1949 kan deze het licht zien.

Op 29 December vond het achtste dialectsymposion plaats, waarop de secretaris der commissie de methode voor woord-geografisch onderzoek behandelde en daarbij in 't bijzonder de door het bureau gevolgde werkwijze verdedigde tegen de oppositie van een aantal belangstellenden.

De uitgever A. A. Balkema te Kaapstad stelde de commissie in de gelegenheid, een aantal exemplaren van de door hem uitgegeven studie van Prof. Dr S. A. Louw, Dialekvermenging en taalontwikkeling; proewe van Afrikaanse taalgeografie, over te nemen en deze als no. XI in haar reeks „Bijdragen en Mededelingen” uit te geven.

Het bureau ontving o.a. bezoek van Dr J. du Plessis Scholtz, senior lector te Kaapstad en verstrekte als van ouds aan tal van personen mondelinge en schriftelijke inlichtingen.

In het voorjaar van 1948 gaven de secretaris en Mej. J. C. Daan op verzoek van Prof. Dr G. Kuiper, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, een aantal inleidende colleges in de dialectologie voor een viertal studenten. In het najaar gaven zij

opnieuw aan de candidandi in de Nederlandse letteren der Universiteit van Amsterdam colleges, waarna 15 van hen een stage op het bureau maakten.

De heer G. Blokhuis te Spakenburg schonk een aanvulling op de in het vorige jaarverslag vermelde woordenlijst van het dialect van Bunschoten, o.a. een aantal spreekwoorden uit dit dialect. Mej. J. de Vries te Den Helder stond aan het bureau de nagelaten aantekeningen van haar vader, wijlen de heer J. de Vries Az., de auteur van „Westfriesche woorden” (1910), af. De Drukkerij-Uitgeverij Neerlandia te Meppel schonk een aantal door haar uitgegeven publicaties in Drents dialect.

De commissie ontving een subsidie van de provincies Gelderland over 1947, Noordbrabant over 1948 en Limburg over 1946 (respectievelijk f 200.—, f 100.— en f 100.—). Van de donateurs, wier namen in bijlage II worden genoemd, werd f 68.50 aan donaties ontvangen.

Voor het financieel beheer en het personeel zij verwezen naar het verslag van de Centrale Commissie.

*Namens de Dialecten-commissie der Koninklijke
Nederlandsche Akademie van Wetenschappen:*

C. B. VAN HAERINGEN, *voorzitter.*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester.*

BIJLAGE I

Lijst van personen enz., die in 1948 boeken en handschriften aan het bureau van de Dialecten-commissie schonken:

Dr H. L. Bezoen, A. G. de Bruyn, H. S. Buwalda, B. de Cock, Dr H. J. E. Endepols, Dr K. Fokkema, Prof. Dr L. Grootaers, J. P. G. van Holthoon, Th. Mol, Drukkerij-Uitgeverij Neerlandia, Prof. Dr J. L. Pauwels, Dr J. du Plessis Scholtz, Dr P. Sipma, R. Vleeskruyer, Prof. Dr C. G. N. de Vooy, Mej. J. de Vries.

BIJLAGE II

Lijst van Donateurs van de Dialecten-commissie:

M. E. Daan, Prof. Dr C. F. A. van Dam, Drentsche Vereniging te Amsterdam, Dr H. J. E. Endepols, Dr K. Fokkema, Mej. Dr H. C. M. Ghijsen, Mevr. R. Goedhart-van Alebeck, Joh. Heesterbeek, S.J., Mej. Dr A. R. Hol, Mevr. Dra H. A. Huygens-Wijma, Dr W. A. F. Janssen, Mej. Dr J. H. van Lessen, Mej. C. A. A. Mulder, Mej. M. Th. Neujean, P. Reinkingh, J. M. Renders, Dr J. Smit, Dr G. Stuiveling, Dr J. G. H. Tans, Mej. J. Tinbergen, Prof. Dr M. Valkhoff, P. van Vliet, J. H. de Vree van Gelder, S. S. D. Wehrens, Prof. Dr J. Wils.